

Wizerunek subkultury heavymetalowej

Dominika Cygankiewicz

Spis treści

Wstęp	2
1 Subkultura heavymetalowa	3
1.1 Czym jest subkultura?	3
1.2 Geneza subkultury heavymetalowej	5
1.3 Historia heavy metalu na świecie	6
1.4 Historia heavy metalu w Polsce	6
2 Wizerunek subkultury heavymetalowej w mediach	7
2.1 Definicja wizerunku	7
2.2 Muzyka heavymetalowa i jej fani w mediach zagranicznych	7
2.3 Muzyka heavymetalowa i jej fani w mediach polskich	7
2.4 Heavy metal w social media	7
3 Badanie wizerunku subkultury heavymetalowej	8
3.1 Przedmiot badań i cele badawcze	8
3.2 Metody i narzędzia badawcze	8
3.3 Analiza wyników badania	8
Zakończenie	9
Bibliografia	10

Wstep

Rozdział 1

Subkultura heavymetalowa

1.1 Czym jest subkultura?

Termin "subkultura" po raz pierwszy pojawił się w latach 80. XIX wieku w dziedzinie biologii, gdzie służył do opisywania kultur mikroorganizmów.¹ W obszarze nauk społecznych zaczął funkcjonować dopiero w latach 40. XX wieku, za sprawą Milтона M. Gordona, który w artykule *The Concept of the Sub-Cultur and Its Application* pisał o subkulturze jako "pododdziale kultury narodowej".² M. M. Gordon, konieczność wprowadzenia pojęcia "subkultura" upatrywał w braku istniejącego terminu charakteryzującego pomniejsze kultury, wykształcające się w określonych grupach społecznych: ekonomicznych, regionalnych, etnicznych i religijnych. W jego rozumieniu, tak uformowane subkultury, miały znaczący wpływ na, przynależące do nich i uczestniczące w nich, poszczególne jednostki.²

Był to pierwszy przystanek na drodze do wyjaśnienia zjawiska. Sformułowana przez M. M. Gordona teza, spotkała się z krytyką i przez kolejnych badaczy, uznana została za zbyt szeroką i niejasną.³ W kolejnych latach studiów subkulturowych, dążono do wypracowania możliwie jak najbardziej kompleksowej de-

¹ Witold Wrzesień, *Krótką historia młodzieżowej subkulturowości*, Warszawa 2013, PWN, str. 40

² Milton Gordon, *The Concept of the Sub-Cultur and Its Application*

³ Witold Wrzesień, *Krótką historia młodzieżowej subkulturowości*, Warszawa 2013, PWN, str. ?

finicji. Wielość prac badawczych oznaczała jednak wiele różnorodnych punktów widzenia i prób ujęcia badanego problemu.

Przez długi czas, subkultury były kojarzone z odstępstwami od przyjętych norm kulturowych i buntem.⁴ W rozumieniu potocznym, wciąż przywozić mogą na myśl patologie i brak przystosowania społecznego.⁵ O negatywnych skojarzeniach z subkulturowością, świadczą również specjalne podręczniki wprowadzone dla służb porządkowych, które traktują o polskich subkulturach. Przykładem takiej publikacji jest praca Marcela Śmiałka *Subkultury młodzieżowe w Polsce. Wybrane zagadnienia* z 2015 roku. Podręcznik w skrócie charakteryzuje subkultury występujące w Polsce i opisuje przyczyny ich powstawania. Wymienia się wśród nich między innymi brak perspektyw samorealizacji, zaburzenia rodzinnych więzi emocjonalnych oraz destrukcyjne formy zachowań propagowane przez media.⁶ Taka kategoryzacja, stawia członków subkultur w mało przychylnym świetle.

Z utożsamianiem subkultur młodzieżowych z nieprzystosowaniem społecznym nie zgadza się (?)

Etymologia słowa również wskazuje pewne wzorce interpretacyjne pojęcia. Przedrostek "sub-" sugeruje pochodność subkultury od kultury. Należy tu nadmienić, że wyraz "subkultura" wywodzący się z angielskiego słowa *subculture*, w tłumaczeniu na język polski, oznacza tyle, co *podkultura*. Termin ten, w języku polskim, budzi konotacje nacechowane negatywnie.⁷ Silniej zaznacza istnienie kulturowej hierarchii, w której to podkultura plasuje się pod kulturą *nadrzędną*. Określenie "subkultura" posiada mniej deprecjonujący charakter i jest emocjonalnie neutralne. (...) Część badaczy, rozróżnia jednak subkulturę od podkultury, uznawszy je za dwa różne pojęcia.

⁴Mirosław Pęczak, Mały słownik subkultur młodzieżowych, Warszawa 1992, Semper, str. 3

⁵Marian Filipiak, Od subkultury do kultury alternatywnej

⁶Marcel Śmiałek, Subkultury młodzieżowe w Polsce. Wybrane zagadnienia, Legionowo 2015, Wydział Wydawnictw i Poligrafii, str. 12

⁷Mirosław Pęczak

1.2 Geneza subkultury heavymetalowej

"Metalowcy" tworzą subkulturę fanów muzyki heavymetalowej, będącej odmianą rocka. Największe znaczenie i popularność, zyskali w latach 80-ych, choć początki istnienia subkultury można było zaobserwować już dziesięć lat wcześniej.⁸

Styl heavymetalowców to przede wszystkim suma adaptacji wybranych elementów wyglądu zewnętrznego punków i motocyklistów.⁹ Charakterystyczną część garderoby stanowią dla nich skórzane kurtki motocyklowe (zwane potocznie ramoneskami od nazwy zespołu punkrockowego Ramones). W połączeniu z ciasnymi, dżinsowymi lub skózanymi spodniami oraz długimi włosami, tworzą podstawę wyglądu heavymetalowców. Równie elementarne dla fanów metalu są pieszczochy - skórzane bransolety, zwykle nabijane rzędami stalowych ćwieków. W zależności od ich ilości, pieszczocha pokrywa jedynie nadgarstek lub nawet całe przedramię. Popularną ozdobą ubioru są naszywki z logotypami zespołów metalowych, a także żelazne krzyże. T-shirty, najczęściej czarne, mogą zawierać emblematy z okładek ich płyt⁹ oraz rozpiskę trasy koncertowej. Z czasem, wśród fanów metalu powszechnym obuwciem stały się glany (ciężkie buty robocze z metalowymi noskami).

Wizerunek ten, wspólny jest zarówno dla mężczyzn, jak i kobiet przynależących do subkultury heavymetalowej. Strój kobiety niemal niczym nie odbiega od ubioru mężczyzn, a o samej subkulturze mówi się, jakoby zakładała kult siły i męskości.⁹ Nie wpływa to jednak, a przynajmniej nie w znaczącym stopniu, na ilość metalowców płci żeńskiej.

Dla subkultury heavymetalowej najważniejszy jest koncert. Deena Weinstein podkreśla, że to podczas wydarzeń muzycznych, objawia się ona w idealnej postaci, a koncert heavymetalowy badaczka przyrównuje do celebracji na miarę ceremonii religijnych.¹⁰ Poza tą sferą, metalowcy nie posiadają własnych rytuałów;

⁸Mirosław Pęczak, *Mały słownik subkultur młodzieżowych*, Warszawa 1992, Semper, str. 53

⁹Witold Wrzesień, *Krótką historia młodzieżowej subkulturowości*, Warszawa 2013, PWN, str. 323-324

¹⁰Deena Weinstein, str. 223-231

to koncerty tworzą dla nich przestrzeń, w której najlepiej mogą manifestować swą subkulturowość.¹¹ Jak sugeruje Barbara Major, wspólnotowość heavy metalu ugruntowana jest w muzyce.¹²

Charakterystyczne dla koncertów heavymetalowych są podejmowane przez ich uczestników formy zabawy.¹³ Jedną z najpopularniejszych i jednocześnie najbardziej sztampową jest tzw. headbanging, czyli energiczne machanie głową w rytm muzyki. Od tego rodzaju tańca, pochodzą anglojęzyczne nazwy subkultury - *headbangers* oraz *metalheads*.¹⁴

1.3 Historia heavy metalu na świecie

Powstanie terminu "heavy metal" datuje się nawet na dwieście lat wstecz. W XIX wieku, pod pojęciem heavy metalu rozumiano ciężką artylerię wojskową, a wyrażenie *a man of heavy metal* oznaczało człowieka silnego, posiadającego władzę.¹⁵ Obecnie, według *Cambridge Dictionary* wyróżnia się jego dwa znaczenia:

1. w chemii i przemyśle metalurgicznym: ciężkie, często toksyczne metale i półmetale
2. w muzyce: rodzaj muzyki rockowej o mocnym brzmieniu

W swojej pracy, R. Walser wskazuje na istniejące konotacje pomiędzy dawnym rozumieniem terminu a obecną muzyką heavymetalową.

1.4 Historia heavy metalu w Polsce

Heavy metal w Polsce pojawił się na początku lat 80-ych, wraz ze wzrostem popularności muzyki rockowej w kraju.

¹¹ Witold Wrzesień, str. 325

¹² Barbara Major, *Dionizos w glanach. Ekstazy muzyki metalowej*, Kraków 2013, Księgarnia Akademicka, str. 150

¹³ Witold W, str. 324

¹⁴ Witold Wrzesień, str. 325

¹⁵ Robert Walser, *Running with the Devil: Power, Gender, and Madness in Heavy Metal Music*, 2014, Wesleyan University Press

Rozdział 2

Wizerunek subkultury heavymetalowej w mediach

2.1 Definicja wizerunku

2.2 Muzyka heavymetalowa i jej fani w mediach zagranicznych

2.3 Muzyka heavymetalowa i jej fani w mediach polskich

2.4 Heavy metal w social media

Rozdział 3

Badanie wizerunku subkultury heavymetalowej

3.1 Przedmiot badań i cele badawcze

3.2 Metody i narzędzia badawcze

3.3 Analiza wyników badania

Zakończenie

Bibliografia